

bir Panel ve bir Sergi

Serap Leloğlu-Ünal*

Gazi Üniversitesi, Meslekî Eğitim Fakültesi Dekanlığı ile SÜMERHALI A.Ş. bir yıl sürecek bir ortak çalışmaya imza attılar. Tasarım, desen, işleme ve dokuma konularını kapsayan bu çalışmanın, başarılı bir üniversite-sanayi işbirliği ürünü olacağı inancındayız.

1996-1997 öğretim yılı içerisinde yürütülecek olan faaliyetlerin ilk basamağı, 20 Kasım 1996 tarihinde, G.Ü. Meslekî Eğitim Fakültesi'nin konferans salonunda gerçekleştirildi.

"I. Türk El Halıcılığı Paneli" adı altında gerçekleştirilen toplantı, Sümerhalı'nın ürünlerinden oluşan halı ve kilim sergisi ile zenginleştirilmişti. Birbirinden güzel örneklerin yer aldığı sergi, izleyenlere hem Türk el halısının özelliklerini, hem de Sümerhalı'nın çalışmalarını göstermesi açısından önemliydi.

Sümerhalı yetkililerinden oluşan 5 panelist, ilgili kamu kuruluşu yetkilileri ile akademisyenler ve öğrencilerden oluşan kalabalık bir katılımcılar grubu tarafından izlendi.

Panel, G. Ü. Meslekî Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Refet Yinanç'ın, halıcılığın çok eski dönemlere dayandığı ve Türklere ait olduğunu vurguladığı konuşması ile açıldı.

Yrd. Doç. Dr. Gönül İçbilin tarafından yönetilen panelin ilk konuşmacısı, Sümerhalı A.Ş. Ürün Araştırma-Geliştirme Müdürlüğü Uzmanı olan Fahrettin Kayıpmaz, "*Türk El Halıcılığının Tarihsel Gelişimi*" başlıklı bildirisinde, 4. yüzyıldan bu yana muhtelif dönemlere ait Türk el halıcılığının günümüz Anadolu halıcılık geleneğine kadar geçirdiği evreleri sundu. Fahrettin Kayıpmaz ve Naciye Kayıpmaz tarafından hazırlanan konuşma şu sözlerle bitti: "Astronomik rakamlarla el değiştiren bu güzel halılar, Anadolumuzdan, biz sahiplenmediğimiz için götürülmektedir. Camilerimizdeki vakıf teberrukatı halı ve kilimlerimizin birer kültürel miras olarak kabul edilip, düzenli tespit, tescil ve envanter işlemlerini halen yapamıyor olmamız, konunun hangi safhasında bulunduğumuzun da önemli bir göstergesidir. Tarihte bu asil parçaları da dokuyan Anadolu Türkmen insanıdır; Hereke, Sivas ve Isparta'ları dokuyanlar da Anadolu Türkmen insanıdır. Bütün bu geleneksel ve endüstrileşmiş kültür ürünlerini, ikibin yıllık bir birikimle bize ulaştıran

düşünceye saygı göstererek, günümüzdeki üretimleri değerlendirmek zorunluluğu Sümerhalı'nın omuzlarında hissettiği en önemli sorumluluklardan birisidir."

İkinci panelist Sümerhalı A.Ş. Genel Müdür Yardımcısı Nevzat Ganioglu, "*Sümerhalı'nın Tarihsel Gelişimi ve Sektör İçindeki Konumu*" başlıklı konuşmasında, kuruluşun tarihçesi, yüklediği sorumlulukları, hedefleri ve günümüz Türk El Halıcılığına sahip çıkışı ile sektör içindeki konumundan sözetti. Kuruluşun katıldığı yurtiçi ve yurtdışı sergiler, beceri kazandırma kursları, Bosna'dan göçeden 300 kişiye rehabilite kursları, kaliteli halı üretebilmek için açılan kurslar Ganioglu'nun konuşmasında yer alan bazı konulardı.

Sümerhalı A.Ş. Genel Müdür Danışmanı Adem Kaderli, "*Sümerhalı'nın Geleneksel Türk Halıcılığına Bakışı*" ile "*Sümerhalı'nın Ürettiği El Dokusu Halılarda Kullanılan İplik Özellikleri ve İtme İpliklerini Renklendirme Yöntemleri*" başlıklarını taşıyan iki bildiri sundu. Birincisinde, Türk El Halıcılığının tarihi gelişimi içinde otantik yapısının da korunarak günümüze taşınması, gerçek kalitesinin korunarak yaşatılması amacıyla ülke genelinde çalışmaların sürdürülmesi ve kendi sektöründe Sümerhalı'nın öncülüğünden sözetti. İkinci bildirisinde ise, halının ana maddesi olan ipliklerin üretimi ve boyanması konularında Sümerhalı'nın yaklaşımı ve uygulamalarına değindi.

Sümerhalı A.Ş. Ürün Araştırma-Geliştirme Müdür Yardımcısı Ali Yurdakul, "*Sümerhalı'nın El Dokusu Halılarında Kullanılan Desen-Renk ve Kompozisyon Özellikleri*" başlıklı konuşmasında, halılarda kullanılan muhtelif motiflerin kültür, coğrafi etken, sanat anlayışı, gelenek ve tarihî değişimler paralellerindeki gelişimleri ile renk ve kompozisyon yaklaşımlarından sözetti.

Son konuşmacı, Sümerhalı A.Ş. Kalite Kontrol Komisyonu Başkan Yardımcısı Yalçın Dörteller, "*Sümerhalı'nın Toplam Kalite Yönetimi*" başlıklı konuşmasında kuruluşun kalite konusuna yaklaşım biçimi ve bu konudaki politikası paralelindeki uygulamalara değindi.

Panel başkanı Yrd. Doç. Dr. Gönül İçbilin'in, engin dikkatini ortaya konan bir özetleme ile yaptığı kısa konuşmasından sonra Çıraklık Yaygın Eğitim Genel Müdürü Esat Sağcan sözü alarak, halıcılık alanında çıraklık eğitiminin önemini ve el sanatlarımızı, geleneklerimizi kısacası kültürümüzü korumak için bugünün gençlerinin eğitilmesi gerektiğini vurguladı.

Sümerhalı A.Ş.'nin çalışmalarının her aşamasındaki uygulamaların incelenmesi ve ilgili çevrelerin bilgilendirilmesi, G. Ü. Meslekî Eğitim Fakültesi ile Sümerhalı A.Ş. değerleri ve uygulamaları arasında gerekli yaklaşımların kurulması, Türk el halıcılığına ve işletmeciliğine katkıda bulunulması, Türk el dokumalarında kullanılan geleneksel motif, renk, desen ve tekniklerinin günümüzde de yaşatılması amaçlarının hedeflendiği işbirliği faaliyetlerinin ikincisi 3 Aralık 1996 tarihinde, II. Türk El Halıcılığı Paneli ile sürdürüldü. "*Türk El Halılarının Desen Özellikleri ve Desen Üretimi*", "*Geleneksel El Dokuma Kilimden Ticarî Kilime Geçişteki Yapısal Değişimler*", "*Ulusal ve Uluslararası Piyasalarda Türk El Halılarının Payı*" gibi konulara değinilen bu panelin haberi daha sonraki sayılarımızda yer alacaktır.

Faydasının büyük olduğuna inandığım bu tür ortak çalışmaların gelecekte de devam etmesini diliyorum. ■■

* Başbakanlık Atatürk Kültür Merkezi Uzmanı.

panel & an Exhibition

Serap Leloğlu-Ünal*

The Vocational Training Faculty of Gazi University and SÜMERHALI A.Ş. have made an agreement on a one year joint project. We believe that this project including design, ornamentation, handicraft and textiles, will be a successful product of university-industry co-operation.

The first of the activities of the 1996-1997 academic year was performed at the conference hall of the Vocational Training Faculty of Gazi University on November 20, 1996.

The meeting under the title of "1st Turkish Hand-Made Carpet Trade" was enriched by an exhibition including the products of Sümerhalı carpets and kilims. The exhibition covering beautiful samples was important because it showed visitors the characteristics of Turkish hand-made rugs and the work of Sümerhalı.

5 panellists including Sümerhalı staff were listened to by officials of related public institutions, academics and students.

The panel was opened by a speech of the Vocational Training Faculty Dean Prof. Refet Yınanç stressing that the rug trade goes back to ancient times and belonged to the Turks.

The panel was chaired by Assis. Prof. Gönül İçbilen. The first panellist was Fahrettin Kayıpmaz, specialist of Sümerhalı A.Ş. Product Research. Development Directorate and with his presentation "The Historical Development of The Turkish Hand-Made Carpet", he dealt with phases of the Turkish hand-made carpet from the 4th century to the Anatolian rug tradition. The presentation prepared by Fahrettin Kayıpmaz and Naciye Kayıpmaz concluded that "these beautiful carpets, sold at astronomical prices, are taken away from Anatolia because we do not protect them. Regular registration of carpets and kilims found in mosques is not carried out which shows us what a long way still we have to go in order to protect our carpets. In the past these noble carpets were weaved by Turcomen, those weaved at Hereke, Sivas and Isparta were also Turcomen. One of the most important responsibilities felt by Sümerhalı is to put to good use

current productions keeping in mind they are the result of 2000 years of experience of tradition and industry.

The second panellist, Nevzat Ganioglu Deputy Director of Sümerhalı A.Ş., dealt with the historical background of the institution, its responsibilities, objectives and its role as a protector of the Turkish hand-made rug sector and its position in the sector through his presentation under the title of "Historical Development and Position in the Sector of Sümerhalı A.Ş.". In his speech he dealt with exhibitions held in Turkey and abroad in which Sümerhalı took part. He also talked of skill acquisition courses, training courses for 300 migrants from Bosnia and courses to produce quality carpets, which Sümerhalı A.Ş. organised.

Adem Kaderli, Sümerhalı A.Ş.'s General Director's Advisor gave two presentations, "Sümerhalı's View of Traditional Turkish Carpet-Making" and "The Characteristics of Fibres Used by Sümerhalı and the Methods used for colouring loop fibres". He stated the continuous activities throughout the country on the protection of the authentic nature of Turkish hand-made rugs during its historical development and continuing this up to today and the pioneering status of Sümerhalı in its sector, in his first speech. In the other presentation, he dealt with the views of Sümerhalı on the production of fibres that are the main elements of carpets, and the painting of them.

Ali Yurdakul, Deputy Director of Product Research-Development of Sümerhalı, mentioned the development of various figures used in carpets in parallel to cultural, geographic, artistic, traditional and historical changes, and colour and composition approaches, in his presentation. "Figure-Colour and Composition Approaches Used in Hand-Made Rugs of Sümerhalı".

The last panellist, Yalçın Dörteller Deputy Director of the Quality Control Commission of Sümerhalı A.Ş., in his presentation under the heading of "Total Quality Management of Sümerhalı" dealt with Sümerhalı's approach to quality and its implementations in parallel to its politics.

After the summary of chairperson Assis. Prof. Gönül İçbilen showing her dedication to the subject, the General Director of Apprenticeship-Non Formal Training, Esat Sağcan stressed the requirement of training young people to protect our culture, our handicraft, our traditions, and the importance of apprenticeship training in the carpet sector.

Sümerhalı A.Ş. has carried out its activities with the 2nd Turkish Hand-made Rug Panel on December 3, 1996 to inform relevant parties about its activities, to establish a common approach between Gazi University Vocational Training Faculty and Sümerhalı A.Ş. to preserve traditional motifs, colours, techniques used in Turkish hand-made rugs, and to improve today's hand-made carpet sector. The articles about "The Pattern Characteristics of Turkish Hand-Made Rugs and creating patterns", "Structural Changes Transition from Traditional Hand-Made-Kilims to Commercial Kilims", and "The Share of Turkish Hand-made Rugs in National and International Markets" which were discussed on this panel, will be published in the next issue. ●●

* Specialist, Prime Ministry, Atatürk Culture Center.